

Motion till riksdagen 2023/24:2824

av **Camilla Hansén m.fl. (MP)**

med anledning av prop. 2023/24:79 Att lättare få läsa i snabbare takt och på en högre nivå

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolväsendets finansiering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppföljning och utvärdering och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Samhällets förväntningar på skolväsendet är höga. Utbildning i en snabbt föränderlig omvärld är komplext och måste ges de bästa förutsättningarna. Alla elevers rätt till utbildning är fundamental, och det är ett politiskt ansvar att genom relevanta regleringar och stabil finansiering ge skolväsendet förutsättningar att följa lagar och förordningar samt övriga styrdokument och mål.

Ett sätt för staten att ta större ansvar för likvärdig utbildning i hela landet är att se till att skolhuvudmännen får förutsättningar för det genom att skolväsendet är väl finansierat och att staten tar ett större ansvar för finansieringen. Det är en stor brist att regeringens proposition inte innehåller en realistisk analys av kostnader med ett helhetsperspektiv på reformens faktiska genomförande. Det påtalas på olika sätt av mindre kommuner som Ragunda och Ljusnarsberg samt av Elevernas riksförbund och fackliga organisationer (Läraryrket, Lärarnas Riksförbund och Sveriges Skolledare).

Även Skolverket behöver ges förutsättningar att ge skolor ett aktivt stöd för att arbeta med att utveckla sin verksamhet för att ge alla elever utbildning utifrån deras förutsättningar. Det innebär ett kontinuerligt, systematiskt kvalitetsarbete på varje skola som bidrar till hög kvalitet och hög likvärdighet samt höga kunskapsresultat.

Skolan har ett kompensatoriskt uppdrag som innebär att den ska jämna ut skillnader i elevers bakgrund. Alla är olika och skolan måste därför kunna ta hänsyn till, och ta vara på, olikheter i intressen, styrkor och inlärningsmetoder. Det görs bäst genom att likvärdigheten ökar och segregationen bekämpas i svensk skola. I det arbetet behöver regeringen beakta att Sveriges skolhuvudmän är olika och att Sverige som land har olika förutsättningar i olika delar av landet. Små kommuner och stora kommuner skiljer sig åt fundamentalt, och staten behöver säkerställa att finansieringen av den här reformen når de skolhuvudmän där berörda elever finns, oavsett om det är på landsbygder eller i förorter, i storstäder eller i skärgårdar.

Enligt skollagen ska alla, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inte annat följer av särskilda bestämmelser i skollagen. Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 1, 8 och 9 §§ skollagen).

I skollagen regleras också alla elevers rätt att utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Den rätten omfattar alla elever, de som går i en anpassad skolform och de som lätt når höga betyg och uppfyller kunskapsmålen (3 kap. 2 § skollagen).

Med tanke på skolans uppdrag och skollagens innehåll är det positivt med politiska förslag som ämnar bidra till skolans uppdrag och att den verksamhet som bedrivs följer skollagens skrivelser. Trots att förslagen i regeringens proposition 2023/24:79 är välkomna för de elever de berör är det viktigt att slå fast att alla elever har rätt att mötas på sin nivå utan att söka särskilda kurser eller flytta till andra delar av landet för att få sina behov tillgodosedda. Det borde vara regeringens högsta prioritet.

Att särskilt begåvade elevers kunskapsinläring tillgodoses av mer avancerade uppgifter för ökad intellektuell stimulans är bra, men det är också ett uppdrag som svensk skola redan har. Med samhällets socioekonomiska skillnader och olika utbildningsnivåer drabbar konsekvenserna av ojämlikhet även elevers skolgång. Det finns därför en sannolikhet att särskilt begåvade barn och ungdomar från socioekonomiskt välmående hemmiljöer som går i väl fungerande skolor, med vårdnadshavare med hög utbildning, lättare kommer att fångas upp och erbjudas mer stimulerande skoluppgifter. Likvärdigheten behöver öka i den svenska skolan i hela landet – det ska vara tydligt att man inte ska behöva byta skola eller flytta till en annan ort för att få den utbildning som man har rätt till.

Vissa särskilt begåvade elever löper troligen en större risk att deras behov inte kommer att tillgodoses i lika stor utsträckning. Det kan handla om elever vars socioekonomiska förutsättningar är sämre eller att vissa vårdnadshavare inte i lika hög utsträckning uppmärksammar barnens högre intellektuellt stimulerande behov eller att vissa skolor inte har förmågan att uppmärksamma elevernas behov eller erbjuda den typ av spetsutbildning som nu beskrivs.

Det är därför lämpligt att införa krav på att regeringens proposition 2023/24:79 systematiskt följs upp och utvärderas i linje med skolans grunduppdrag och skollagens skrivelser. Uppföljningar av reformen behöver vara breda och omfatta finansiering, samtliga elevers sociala situation på kort och lång sikt, genomströmning och resultat.

Jan Riise (MP)

Amanda Lind (MP)

Rasmus Ling (MP)